

Wyrok na polską elitę

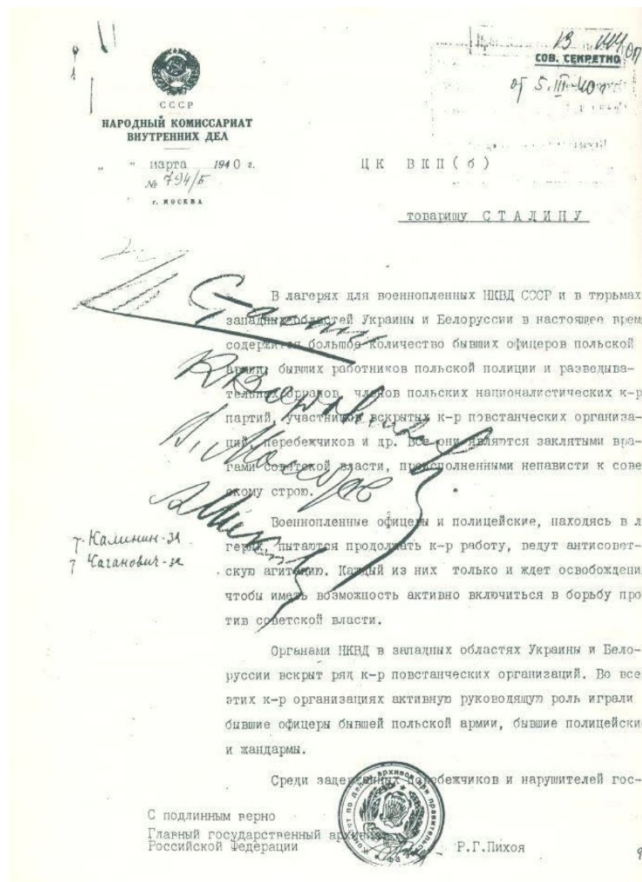

*"...aby świadczyć Bóg policzy
i ulituje się nad nimi
lecz jak zmartwychwstać mają ciałem
kiedy są lepka cząstka ziemi."
Zbigniew Herbert*

85 lat temu Sowieci zadekretowali i zaplanowali Zbrodnię Katyńską. 5 marca 1940 r. na wniosek szefa NKWD Ławrientija Berii Biuro Polityczne KC WKP(b) zdecydowało o rozstrzelaniu polskich jeńców wojennych przebywających po 17 września 1939 roku w sowieckich obozach w Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkowie oraz polskich więźniów przetrzymywanych przez NKWD na obszarze zajętych wschodnich województw Rzeczypospolitej.

W marcu 1940 r. Ludowy Komisarz Spraw Wewnętrznych Ławrientij Beria skierował do Komitetu Centralnego Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików) – zaadresowane do „towarzysza Stalina” – pismo z projektem likwidacji polskich jeńców. Ofiary miały pochodzić spośród: „14 736 byłych oficerów, urzędników, obszarników, policjantów, żandarmów, służby więziennej, osadników i agentów wywiadu”, skoncentrowanych w obozach jenieckich (w 97 proc. narodowości polskiej) oraz „18 632 (wśród nich 10 685 Polaków)” przetrzymywanych w więzieniach zachodnich obwodów Ukrainy i Białorusi.

Notatka zakładała likwidację 14 700 osób znajdujących się w „obozach dla jeńców wojennych”, pod którym to określeniem kryły się: Kozielsk, Starobielsk i Ostaszków oraz 11 tys. osób z więzień Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi. Wniosek został rozpatrzony przez Biuro Polityczne 5 marca 1940 r. Na dokumencie, obok parafy wnioskującego Berii, znalazły się, oznaczające akceptację, podpisy: Józefa Stalina, Klimenta Woroszyłowa, Wiaczesława Mołotowa i Anastasa Mikojana oraz adnotacja sekretarza o zaakceptowaniu decyzji również przez Michaiła Kalinina i Łazara Kaganowicza.

Beria pisał w notatce:

„... w obozach dla jeńców wojennych i w więzieniach zachodnich obwodów Ukrainy i Białorusi w chwili obecnej znajduje się duża liczba byłych oficerów armii polskiej, byłych pracowników policji polskiej i organów wywiadu, członków nacjonalistycznych, kontrrewolucyjnych partii, członków ujawnionych kontrrewolucyjnych organizacji powstańczych, uciekinierów i in. Wszyscy są zatwardziałymi wrogami władzy sowieckiej, pełnymi nienawiści do ustroju sowieckiego... Wszyscy czekają tylko na wyjście na wolność, aby móc aktywnie włączyć się do walki przeciw władzy sowieckiej. Organy NKWD w zachodnich obwodach Ukrainy i Białorusi wykryły szereg kontrrewolucyjnych organizacji powstańczych. We wszystkich tych kontrrewolucyjnych organizacjach przywódczą rolę odgrywali byli oficerowie armii polskiej, byli policjanci i żandarmerii.”

Beria wnioskował o rozpatrzenie ich spraw w trybie specjalnym, co w sowieckiej nomenklaturze oznaczało jedno – rozstrzelanie. Szef NKWD podawał, że wśród więzionych znajduje się:

- 295 generałów, pułkowników i podpułkowników
- 2080 majorów i kapitanów
- 6049 poruczników, podporuczników i chorążych
- 1030 oficerów i podoficerów policji, straży granicznej i żandarmerii
- 5138 szeregowców policji, żandarmerii, służby więziennej i agentów wywiadu
- 144 urzędników, obszarników, księży i osadników

Ofiary zbrodni katyńskiej pogrzebano w masowych grobach w Katyniu pod Smoleńskiem, Miednoje koło Kalinina, Piatichatkach na przedmieściu Charkowa, Bykowni koło Kijowa i w przypadku ok. 6–7 tys. ofiar w innych nieznanych miejscach (prawdopodobnie m.in. Kuropaty na Białorusi. Rozstrzeliwań dokonywano w ścisłej tajemnicy, ale już w 1943 roku ujawniono zbiorowe groby w Katyniu koło Smoleńska.

W związku z 85. rocznicą zbrodni katyńskiej uchwałą Sejmu RP X kadencji z 24 lipca 2024 zdecydowano o ustanowieniu roku 2025 „Rokiem Polskich Bohaterów z Katynia, Charkowa, Miednoje, Bykowni i innych miejsc”.

Autor:

Danuta Piotrowska

Zdjęcia: Domena publiczna

Źródła:

<https://youtu.be/417QavvOLa8>

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/biblioteka-cyfrowa/teki-edukacyjne/43744,Teka-edukacyjna-IPN-ZBRODNIA-KATYNSKAquot.html>

<https://katyn.ipn.gov.pl/kat/histori/zbrodnia/przebieg-zbrodni/12012,Ostatnia-wigilia-i-pierwsza-taka-Wielkanoc.html?>